

Dosarul nr. 2ra-1488/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud. P. Harmaniuc)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Mihaila, Iu. Cotruță, I. Secieru)

DECIZIE

25 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Alexandr Șadura,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Șadura
împotriva Societății de Asigurări-Reasigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni,
intervenient accesoriu Fiodor Salin cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare
și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 26 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 26 februarie 2018, Alexandr Șadura, reprezentat de avocatul Mihail Eșanu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății de Asigurări-Reasigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni (în continuare SAR „Moldcargo” SA), intervenient accesoriu Fiodor Salin solicitând încasarea sumei de 75919, 84 de lei cu titlu de despăgubire de asigurare și încasarea cheltuielilor de judecată constituite din suma de 7900,00 de lei cu titlu de servicii juridice și suma de 2277,59 de lei pentru taxa de stat.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, în data de 07 decembrie 2017 între Fiodor Salin, în calitate de asigurat și „Moldcargo” SA, în calitate de asigurător, a fost încheiat contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă cu eliberarea poliței de asigurare seria RCAI număr 003619350, valabilă pentru perioada 07 decembrie 2017 -06 decembrie 2018.

Totodată, a menționat că la 13 decembrie 2017, ora 13:30, s-a produs accidentul rutier cu implicarea automobilelor de model „Nissan Primera”, număr de înmatriculare XXXXX, condus de Fiodor Salin și de model „Skoda Octavia”, număr de înmatriculare XXXXX, condus de Alexandr Șadura. Conform procesului-verbal cu privire la contravenție din 19 decembrie 2017, Fiodor Salin a fost recunoscut vinovat de încălcarea prevederilor pct.40 al Regulamentului circulației rutiere și a fost sancționat în baza art. 242 alin.(2) Cod contravențional.

Reclamantul a afirmat că, au informat companiile de asigurări cu care aveau întocmite contracte de asigurări despre accidentul produs la data de 13 decembrie 2017. Astfel, SAR „Moldcargo” SA a fost pornit dosarul de daune.

La 26 ianuarie 2018, SRL „Exauto-Plus” a efectuat evaluarea mijlocului de

transport de model „Skoda Octavia”, număr de înmatriculare XXXXX, întocmind actul nr. 182/01A privind stabilirea prejudiciului real cauzat în urma accidentului rutier, conform căruia valoarea prejudiciului cauzat constituie suma de 275335,20 de lei, valoarea autovehiculului la momentul producerii accidentului rutier constituie suma de 317371,83 de lei, iar valoarea rămasă a autovehiculului avariat constituie suma de 108769,67 de lei.

Astfel, SAR „Moldcargo” SA este obligată să achite o despăgubire de asigurare în sumă de 208602,16 lei. Din acest considerent, la 30 ianuarie 2018, a înaintat SAR „Moldcargo” SA o cerere, prin care a solicitat achitarea despăgubirii de asigurare în sumă de 208602,16 lei, însă i-a fost achitată doar suma de 132682,32 de lei,

Prin hotărârea din 02 august 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Șadura și s-a încasat de la SAR „Moldcargo” SA în beneficiul lui Alexandr Șadura suma de 75919,84 de lei cu titlu de despăgubire de asigurare, suma de 2277,59 de lei cu titlu de taxă de stat, suma de 7900,00 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică, precum și suma de 4200 de lei cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea expertizei, iar în total suma de 90297,43 de lei.

Prin decizia din 26 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de SAR „Moldcargo” SA și s-a casat integral hotărârea din 02 august 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani; s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Mihail Eșanu, în interesele lui Alexandr Șadura, împotriva SAR „Moldcargo” SA, intervenient accesoriu Fiodor Salin cu privire la încasarea diferenței sumei despăgubirii de asigurare achitată și prejudiciului real cauzat în urma accidentului rutier, compensarea cheltuielilor de judecată.

La 02 septembrie 2020, Alexandr Șadura a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 26 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia instanței de apel este neîntemeiată și ilegală, la adoptarea cărei, instanța de apel a dat dovadă de o interpretare și aplicare eronată a normelor legale, a aplicat o lege care nu urma a fi aplicată.

Totodată, a menționat că examinând decizia instanței de apel, a constatat cu certitudine netemeinicia și ilegalitatea acestei, or, instanța de apel la examinarea apelului înaintat nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțe esențiale ale pricinii, necesare pentru justa soluționare a cauzei, totodată dând dovadă de o interpretare eronată a normelor de drept material și procedural.

Recurentul a declarat că la data de 28 decembrie 2019, după 7 zile din data deschidere dosarului de daune, automobilul avariat a fost examinat în prezenta recurentului de către angajatul companiei „Moldcargo” SA, inginer-expert Sergiu Pleșca. Respectiv, a fost întocmit procesul-verbal de constatare a pagubelor pe care a aplicat semnătura, cu păstrarea copieii. La momentul întocmirii și semnării de către a proceselor verbale de constatare a pagubelor întocmite de către „Moldcargo” SA nu era mențiune că evaluarea va fi efectuată la SRL „Cass Expert Optim”, această mențiune a fost introdusă în scris de mâna de compania de asigurări fără acordul asiguratului. Ulterior, la data de 17 ianuarie 2018, după încă 13 zile de așteptare și mai multe sunete efectuate către expertul „Moldcargo” SA, automobilul avariat a fost examinat suplimentar în prezenta păgubitorului și reprezentatul asiguratorului, dl

Pleşca. Apoi, în repetate rânduri, a solicitat verbal de la inginerul-expert al „Moldcargo” SA sa-i fie comunicate, inclusiv eliberate documentele aferente soluțiilor tehnice propuse de asigurător, însă nu i s-a prezentat nicio informație. La 24 ianuarie 2018, după 33 zile din data deschidere dosarului de daune pe cazul dat, s-a adresat cu scrisoare către directorul general a companiei CA „Moldcargo” SA, în care a solicitat expres: „să îmi eliberați extrasul din dosarul de daune care să conțină informațiile în conformitate cu prevederile legislației aplicabile, inclusiv să mă informați care este costul reconstrucției vehiculului păgubit, astfel ca <...> să decid asupra modalității de plată”. Astfel, la 24 ianuarie 2018, după 33 zile din data deschiderii dosarului de daune, soluția tehnică de la asigurător nu a fost dată. În opinia recurentului, este falsă afirmația apelantului care susține că a înaintat solicitări diferite precum, sa fie reparat automobilul nemijlocit la stație de reparație, sau sa i se elibereze îndreptare la reparație, sau sa fie achitată suma în numerar.

Recurentul a precizat că, ținând cont de faptul ca nu avea nicio informație referitor la starea automobilului și soluția tehnologică care urma a fi adoptată de către CA „Moldcargo” SA, după 35 zile din data deschiderii dosarului de daune, a apelat la serviciile expertului independent SRL „Exauto-Plus”, Adrian Ciobanu, pentru a evalua paguba materială produsă automobilului avariat, care la 26 ianuarie 2018 a efectuat și a întocmit actul de examinare a mijlocului de transport auto nr. 182/01A privind stabilirea prejudiciului real cauzat în urma accidentului rutier autovehiculului de model „Skoda Octavia”, număr de înregistrare XXXXX. „Moldcargo” SA a fost înștiințată în mod legal despre întocmirea actului de constatare a pagubei, conform actului de examinare a mijlocului de transport nr. 182/01A. Prejudiciul material cauzat automobilului „Skoda Octavia”, număr de înmatriculare XXXXX, constituie suma de 275335,20 de lei (distrugea totală), valoarea autovehiculului la momentul producerii accidentului rutier - 317371,83 de lei, valoarea rămasă-108769,67 de lei.

Recurentul a afirmat că, la caz, este o situație de distrugere totală a autovehiculului, fapt confirmat prin raportul de evaluare întocmit de SRL „Exauto-Plus”, expertiza efectuată de Centrul Național de Expertize Judiciare din Republica Moldova și devizul de reparație întocmit de SC „AECM Asistentă” SRL la solicitarea CA „Moldcargo” SA.

Cu referire la prevederile art.22 alin.(7), art. 23 alin. (1) din Legea 414-XVI din 22.12.2006, a opinat că pârâtul este obligat la plata despăgubirii de asigurare în cuantum de 208602,16 lei, adică: 317371,83 de lei (valoarea de piață) minus valoarea rămasă 108769,67 de lei, stabilită de către unitatea de specialitate. De altfel, „Moldcargo” SA a recunoscut cazul drept caz asigurat cu dispunerea achitării despăgubirii de asigurare în cuantum doar de 132682,32 de lei. Suma despăgubirii de asigurare în cuantum de 132683,32 de lei, este stabilită prin raportul de evaluare întocmit de către SRL „Cass Expert Optim”, care este o societate comercială și efectuează calculele la dosarele de daune ale „Moldcargo” SA la solicitare. Administratorul societății nu este un expert sau evaluator acreditat în modul prevăzut de lege, nu are studii în domeniul ingineresc, pentru a stabili daunele provocate autovehiculelor. Or, în cadrul procesului de judecată a solicitat ca pârâtul să prezinte actele ce confirmă studiile ingineresti și acreditarea ca evaluator a dlui Eugeniu Bucătari, așa cum prevede legea cu privire la evaluare, însă, pârâtul a invocat că aceste acte nu există și nu sunt obligatorii.

Recurentul a indicat că, prețurile aplicate de către SRL „Cass Expert Optim” la manopera și piese, așa prețuri nu există în Republica Moldova, doar vopsirea unor piese de pe autovehicul variază între 250-659 de lei în raportul SRL „Cass Expert Optim”, pe când pe piața Republicii Moldova prețurile încep de la 975 de lei și ajung până la 2-3 mii lei pentru o unitate vopsită, ceea ce ne arată și raporturile întocmite de SRL „Exauto-Plus”, Centrul Național de Expertize Judiciare din Republica Moldova și SC „AECM Asistentă” SRL. Totodată, a precizat că nu este clar de ce CA „Moldcargo” SA achită o despăgubire de asigurare în cuantum de 132 mii de lei, când unitatea de specialitate, la care a fost îndreptat pentru a repara autovehiculul avariat, prezintă deviz de reparație, inclusiv și piesele în sumă totală de 271544,00 lei (distrugere totală).

Recurentul a menționat că, în cadrul procesului de judecată CA „Moldcargo” SA a indus în eroare instanța, prezentând probe care au mușamalizat situația de fapt și aici s-a referit la cont-factura nr. 26 din 19 ianuarie 2018, care sunt două la număr în dosar și sunt diferite la conținut. Prima conține servicii reparații „Skoda Octavia”, număr de înmatriculare XXXXX, suma totală de 159810 lei, a doua servicii reparații „Skoda Octavia”, număr de înmatriculare XXXXX, prețul în euro, 7713,60, la cursul BNM de 20,7179, suma totală fiind de 159810 lei. Conform devizului de calcul descifrat, suma de 7713,60 de euro constituie doar manopera și lucrările de reparație, iar suma de 5393,09 de euro (111734 lei conform BNM), ceea ce constituie piesele de schimb la autovehiculul avariat, nu au fost introduse în contul facturii 26 din 19 ianuarie 2018, fiind indusă în așa mod instanța în eroare. În cadrul procesului de judecată CA „Moldcargo” SA a invocat precum că autovehiculul putea fi reparat la stația de reparație SC „AECM Asistentă” SRL cu suma de 159 mii lei, însă în realitate reparația era de 271 mii lei.

Conform expertizei judiciare efectuate în cadrul procesului de judecată și anume nr. 1606 din 24 octombrie 2018, de către Centrul Național de Expertize Judiciare din Republica Moldova, prejudiciul material cauzat constituie suma de 318676 de lei (distrugere totală), prejudiciul material este calculat în baza proceselor verbale de constatare a pagubelor întocmite de CA „Moldcargo” SA. Valoarea de piață este de 334757 de lei.

Recurentul a considerat că instanța de apel eronat a interpretat prevederile art. 2 din Legea 414-XVI din 22.12.2006 și anume noțiunea de daună totală, unde a constatat că autovehiculul urmează a fi reparat. Autovehiculul de model „Skoda Octavia” nu putea fi reparat la acel moment, deoarece conform calculelor SRL „Exauto-Plus”, Centrului Național de Expertize Judiciare din Republica Moldova și SC „AECM Asistentă” SRL suma prejudiciului material depășește 75% din prețul mediu de piață a autovehiculului la momentul producerii accidentului rutier. Instanța de apel a pus la baza deciziei sale raportul de evaluare întocmit de SC „Cass Optim” SRL, raport care contravine legii și bunurilor moravuri, cu prețuri absolut denaturate, întocmit de către o persoană neautorizată, la comanda persoanei cu care colaborează și este cointerесată în acest sens.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimațiilor, conform scrisorii de însoțire datate cu 19 septembrie 2020 (Vol.II, f.d.12) și a fost recepționată la 22 septembrie 2020, conform avizelor de recepție (Vol.II, f.d.13-14).

La 21 octombrie 2020, SAR „Moldcargo” SA a depus referință la cererea de recurs, exprimând poziția în favoarea considerării recursului inadmisibil.

Alte referințe la cererea de recurs, în temeiul art. 439 alin.(2) Cod de procedură civilă, până la data judecării cauzei în ordine de recurs, nu au parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 26 mai 2020, iar cererea de recurs a fost depusă la 02 septembrie 2020.

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale participanților la proces la 25 iunie 2020, conform scrisorii de însoțire (Vol.I, f.d.226). Din textul recursului se distinge că recurentul a luat cunoștință de decizia instanței de apel la 08 iulie 2020. Astfel, recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 04 noiembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecătii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Alexandr Șadura și va casa decizia instanței de apel și va menține hotărârea primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept: f) să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurentului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza *García Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84).

În conformitate cu articolul 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În temeiul art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: c) a interpretat în mod eronat legea.

Inițial, Colegiul reține că pentru a verifica legalitatea deciziei contestate, fără a administra noi dovezi, va recurge la recapitularea esenței litigiului dedus judecătii.

Instanțele ierarhic inferioare au stabilit că în data de 13 decembrie 2017, ora 13:30, s-a produs un accident rutier cu implicarea automobilelor „Nissan Primera”,

număr de înmatriculare XXXXX, condus de Fiodor Salin și „Skoda Octavia”, număr de înmatriculare XXXXX, condus de Alexandr Șadura.

Conform procesului-verbal cu privire la contravenție seria/numărul MAI04 046642 din 19 decembrie 2017, vinovat în comiterea accidentului rutier a fost recunoscut Fiodor Salin, conducătorul automobilului de model vehiculului Nissan Primera”, număr de înmatriculare XXXXX (Vol.I, f. d. 10).

Concomitent s-a reținut că în data de 05 decembrie 2017 între Fiodor Salin, în calitate de asigurat și „Moldcargo” SA, în calitate de asigurător, a fost încheiat contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă) seria RCAI număr 003619350, obiectul contractului constituind asigurarea răspunderii civile a asiguratului, care are calitatea de posesor/utilizator al autovehiculului „Nissan Primera”, număr de înmatriculare XXXXX, pentru daunele cauzate vieții, sănătății și proprietății persoanelor terțe în rezultatul accidentelor de circulație (Vol.I, f.d.18).

Pct. 5.1. din contract atestă că durata asigurării este de 12 luni, de la 07 decembrie 2017 până la data de 06 decembrie 2018 (Vol.I, f.d.18), ceea ce denotă că la momentul producerii accidentului rutier contractul era valabil.

Drept urmare, la 22 decembrie 2017, Alexandr Șadura a depus către „Moldcargo” SA cerere privind constatarea pagubei, stabilirea și achitarea despăgubirii de asigurare, în rezultatul accidentului rutier produs la data de 13 decembrie 2017, vinovat în comiterea cărui a fost recunoscut Fiodor Salin, care conducea vehiculul de model „Nissan Primera”, număr de înmatriculare XXXXX, care și are calitatea de asigurat (utilizator), aspect reliefat *supra* (Vol.I, f. d. 19-20).

În consecință, în data de 29 decembrie 2017 a fost întocmit procesul-verbal de constatare a pagubelor (Vol.I, f.d.21-24) și la 19 ianuarie 2018 a mai fost întocmit un proces-verbal suplimentar de constatare a pagubelor (Vol.I, f.d.25-26).

În data de 26 ianuarie 2018, de către SRL „Exauto-Plus” a fost întocmit raportul de evaluare a pagubei nr. 182/01A, în baza cărui valoarea prejudiciului cauzat proprietarului autovehiculului de model „Skoda Octavia”, număr de înmatriculare XXXXX, constituie suma de 275335,20 de lei, costul mediu de piață a mijlocului de transport constituie suma de 317371,83 lei, iar valoarea rămasă a autovehiculului avariat este de 108769,67 de lei (Vol.I, f.d.27-33).

De asemenea, urmează a fi precizat că, în data de 24 ianuarie 2018, Alexandr Șadura a depus către SAR „Moldcargo” SA o cerere, prin care a solicitat în termen de 5 zile de la recepționarea cererii, să-i se elibereze extrasul din dosarul de daune care să conțină informația conform prevederilor legislației, inclusiv să fie informat cu privire la costul recondiționării vehiculului păgubit (Vol.I, f.d.48).

Conform raportului de evaluare a daunei auto nr. 934 din 25 ianuarie 2018 întocmit de către SRL „Cass Expert Optim”, efectuat la cererea SAR „Moldcargo” SA, valoarea prejudiciului material cauzat în rezultatul accidentului rutier produs la data de 13 decembrie 2017, soldat cu avarierea mijlocului de transport „Skoda Octavia”, număr de înmatriculare XXXXX, constituie suma de 132682,32 de lei (Vol.I, f.d. 49-54).

Prin cererea prealabilă adresată la 30 ianuarie 2018, Alexandr Șadura a solicitat SAR „Moldcargo” Societate pe Acțiuni de a-i achita despăgubirea de asigurare în sumă de 208602,16 lei, în termen de 7 zile din momentul primirii cererii (Vol.I, f.d.56-57).

Acordul cu privire la stabilirea despăgubirii de asigurare încheiat la 08 februarie 2018 între SAR „Moldcargo” SA și Alexandr Șadura, atestă stabilirea unei despăgubiri de asigurare în sumă de 132682,32 de lei (Vol.I,f.d.55). Însă la semnarea acordului dat, Alexandr Șadura a indicat că nu este de acord cu suma, menționând că nu este una reală și o va contesta în instanța de judecată (Vol.I, f.d.55).

Prin ordinele de plată nr. 779 din 09 februarie 2018 și nr. 886 din 16 februarie 2018, SAR „Moldcargo” SA a transferat lui Alexandr Șadura sumele de 70000 de lei și de 62682,32 de lei, cu titlu de despăgubire de asigurare, pentru „Skoda Octavia”, număr de înmatriculare XXXXX, conform ordinului nr. 166-D din 08 februarie 2018 (Vol.I, f.d.91-92).

Prin cererea de chemare în judecată depusă împotriva SAR „Moldcargo” SA, Alexandr Șadura a solicitat încasarea sumei de 75919, 84 de lei cu titlu de despăgubire de asigurare, precum și încasarea cheltuielilor de judecată constituite din suma de 7900,00 de lei cu titlu de servicii juridice și suma de 2277,59 de lei pentru taxa de stat (Vol.I, f.d.6-9).

Totodată, în cadrul procesului de judecată, ca urmare a dispunerii efectuării expertizei prin încheierea instanței de judecată din 22 august 2018 (Vol.I, f.d.97), la 24 octombrie 2018 a fost întocmit raportul de expertiză judiciară nr.1606 de către Centrul Național de Expertize Judiciare (Vol.I, f.d.102-113). Concluziile raportului atestă că: costul estimativ al reparației de restabilire integrală, menționat în încheiere ca „prejudiciul cauzat” autovehiculului de model „Skoda Octavia”, număr de înmatriculare XXXXX, anul producerii 2014, deteriorat în urma accidentului rutier din 13 decembrie 2017, fără aplicarea coeficientului de uzură, conform defectelor indicate în copiile proceselor –verbale de constatare a pagubelor nr.1131-RCA din 29 decembrie 2017 și 19 ianuarie 2018, întocmit de către „Moldcargo” SA, constituie 318676 de lei; valoarea estimativă, menționat în încheiere ca „valoare de piață”, al autovehiculului de model „Skoda Octavia”, număr de înmatriculare XXXXX, anul producerii 2014, la data accidentului rutier din 13 decembrie 2017, constituie 334757 de lei (Vol.I, f.d.102-113).

Prima instanță judecând cauza în fond, prin hotărârea din 02 august 2019, a admis cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Șadura și a încasat de la SAR „Moldcargo” SA în beneficiul lui Alexandr Șadura suma de 75919, 84 de lei cu titlu de despăgubire de asigurare, suma de 2277,59 de lei cu titlu de taxă de stat, suma de 7900,00 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică, precum și suma de 4200 de lei cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea expertizei, iar în total suma de 90297,43 de lei (Vol.I, f.d.153, 159-166).

Prin decizia din 26 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de SAR „Moldcargo” SA și s-a casat integral hotărârea din 02 august 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani; s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de avocatul Mihail Eșanu, în interesele lui Alexandr Șadura, împotriva SAR „Moldcargo” SA, intervenient accesoriu Fiodor Salin cu privire la încasarea diferenței sumei despăgubirii de asigurare achitată și prejudiciului real cauzat în urma accidentului rutier, compensarea cheltuielilor de judecată (Vol.I, f.d.215-225).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reiterat că, SRL „Cass Expert Optim” a stabilit cuantumul despăgubirii de asigurare în conformitate cu prevederile Legii nr. 414 din 22.12.2006, iar potrivit cererii prelabile înaintată de Alexandr Șadura la

30 ianuarie 2018, intimatul/reclamant a solicitat achitarea despăgubirii de asigurare în numerar. Prin urmare, aplicabile speței sunt prevederile art. 23 alin. (11), care impun ca despăgubirea de asigurare să fie calculată reieșind din costul pieselor licențiate sau a celor foste în folosință.

Instanța de apel a reținut ca fiind întemeiate argumentele apelantului invocate în apel, precum că în temeiul dispozițiilor art. 23 alin. (9) al Legii, la data producerii accidentului rutier, automobilul „Skoda Octavia”, număr de înmatriculare XXXXX, avea 141000,00 km indici ai spidometrului, prin urmare, piese originale noi nicidecum nu puteau fi utilizate.

Așadar, potrivit raportului întocmit de către SRL „Cass Expert Optim”, expertul a indicat sursa achiziționării pieselor și anume: SRL „Trade Invest Group” - magazinul unde se comercializează piese pentru automobile; - informații preț piese-dezmembrări, fiind indicat numărul de contact. La caz, rezultă că SRL „Cass Expert Optim” a stabilit despăgubirea de asigurare în conformitate cu normele legale, iar suma prejudiciului material constituie 132682,32 de lei, care a fost achitată integral păgubitului/intimat.

Prin prisma criticilor aduse în cererea de recurs de către Alexandr Șadura, se distinge dezacordul cu soluția adoptată de instanța de apel și și-a exprimat poziția în favoarea menținerii hotărârii primei instanțe.

În continuare, având în vedere aceste constatări, Colegiul va puncta *infra* momentele decisive în soluția sa privind casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe, în situația în care instanța de apel a interpretat și a aplicat în mod eronat legea în raport cu circumstanțele speței.

În debut, Colegiul consideră necesar de a evoca cadrul legal pertinent litigiului dedus judecătii.

Conform art. 1315 alin. (1) lit. b) Cod civil, în redacția în vigoare în perioada de referință, asigurătorul este obligat să efectueze plata, la apariția dreptului asiguratului sau al beneficiarului asigurării de a încasa suma asigurată sau despăgubirea de asigurare, în termenul stabilit în condițiile de asigurare.

În temeiul art. 1328 alin. (1) Cod civil, prestația asigurătorului este datorată din momentul încheierii activității de constatare a cazului asigurat și a întinderii obligației asigurătorului.

Conform art. 16 alin. (1), (4), (5) din Legea cu privire la asigurări nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006, în vigoare în perioada de referință, în cazul asigurării de răspundere civilă, asigurătorul se obligă să plătească o despăgubire pentru prejudiciul de care asiguratul răspunde în temeiul legii față de terțe persoane păgubite și pentru cheltuielile suportate de asigurat în proces civil. Asigurătorul poate fi chemat în judecată, de persoanele păgubite, în limitele obligațiilor ce îi revin prin contractul de asigurare. Despăgubirea se stabilește potrivit unui acord dintre persoana păgubită și asigurător, potrivit contractului de asigurare ori unei hotărâri judecătorești. Pentru stabilirea despăgubirii în cazul evenimentelor produse pe teritoriul Republicii Moldova, părțile sunt în drept, dacă nu ajung la înțelegere, să supună litigiul spre soluționare unei instanțe de judecată din Republica Moldova.

În temeiul art. 17 alin.(2) din Legea cu privire la asigurări nr. 407-XVI din 21 decembrie 2006, în aceeași redacție, asigurătorul nu este în drept să nu plătească despăgubirea de asigurare în cadrul asigurării de răspundere civilă. În asigurarea de

răspundere civilă, asigurătorul are dreptul, în cazurile prevăzute la alin.(1), la acțiune de regres față de persoana răspunzătoare de cauzarea prejudiciului.

Conform art. 19 alin.(1) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 (în continuare Legea nr.414/2006), după ce a luat cunoștință de producerea accidentului, asigurătorul este obligat: a) să deschidă dosar de daune; c) să examineze bunurile avariate și să încheie, în termen de 5 zile lucrătoare din data primirii cererii persoanei păgubite privind despăgubirea de asigurare, un proces-verbal de constatare a pagubelor; d) să închidă dosarul de daune privind pagubele materiale în cel mult 15 zile calendaristice din data depunerii de către păgubit a ultimului document necesar finalizării dosarului; f) să achite despăgubirea de asigurare în termenele stabilite prin prezenta lege.

În temeiul art. 19 alin.(2) din Legea nr.414/2006, asigurătorul este obligat să soluționeze cererea și să achite despăgubirea de asigurare în cel mult 3 luni din data depunerii cererii de despăgubire.

Art. 21 alin. (1), (1¹), (4) din Legea nr.414/2006 prevede că la depunerea de către persoana păgubită sau de către reprezentantul acesteia a cererii de despăgubire, asigurătorul sau, după caz, Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule deschide dosar de daune și constată pagubele în conformitate cu art.19 alin.(1) lit.c). Odată cu deschiderea dosarului de daune, asigurătorul sau, după caz, Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule eliberează persoanei păgubite sau reprezentantului acesteia, în scris, lista documentelor necesare a fi prezentate pentru închiderea dosarului și efectuarea plății, dar nu mai multe decât cele care, conform alin.(3), urmează a fi prezentate de persoana păgubită. Procesul-verbal de constatare a pagubelor se încheie de asigurător, cu participarea asiguratului și/sau a utilizatorului de autovehicul și a persoanei păgubite sau a reprezentantului acesteia, în bază de procură, și se semnează de toți participanții la întocmirea lui.

În virtutea art. 22 alin.(1) din Legea nr.414/2006, despăgubirile se stabilesc în baza unui acord scris între persoana păgubită sau reprezentantul ei legal și asigurător ori, în cazul în care nu s-a ajuns la nici o înțelegere, prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă.

Art. 23 alin. (1) lit. a),b),c), alin.(1¹) din Legea nr.414/2006 statuează că despăgubirea pentru avarierea sau distrugerea autovehiculului nu poate depăși nici una din următoarele valori: a) valoarea pagubei real suportate; b) diferența dintre valoarea autovehiculului la data producerii accidentului și valoarea rămasă; c) limita despăgubirii prevăzută de prezenta lege. În cazul daunei totale, valorile menționate la alin.(1) lit. b) sunt confirmate prin actul de evaluare întocmit de expertul independent sau unitatea de specialitate, acceptate de părți, ori, în cazul valorificării integrale a autovehiculului, sunt stabilite conform ofertei de achiziții a unității de specialitate sau a persoanei fizice, aleasă prin concursul ofertelor de prețuri.

Prin prisma art. 28 alin. (1) din Legea nr.414/2006, asigurătorul este obligat să plătească despăgubirile în termen de 10 zile calendaristice de la data finalizării dosarului de daune și să accepte cererea păgubitului privind modalitatea de plată a despăgubirii, care poate fi: a) în numerar; b) prin virament în cont bancar; c) prin virament în contul bancar al unității de specialitate care a efectuat sau va efectua reparația. Iar alineatul (2) și alineatul (3) stipulează că obiecțiile referitor la suma despăgubirii se vor comunica asigurătorului în 5 zile calendaristice de la finalizarea

dosarului de daune, urmând ca, în termen de 5 zile din data înștiințării, asiguratorul să le soluționeze ori să prezinte dezacordul față de ele. În cazul prezentării dezacordului, asiguratorul va prezenta persoanei păgubite actul de evaluare sau devizul cheltuielilor de reparație și/sau de înlocuire a părților componente ori pieselor avariate, cu indicarea prețurilor, sau alte documente în baza cărora a stabilit cuantumul despăgubirii de asigurare. Dacă persoana păgubită nu este de acord cu decizia asiguratorului privind cuantumul despăgubirii de asigurare, acesta plătește totuși despăgubirea în cuantumul stabilit. În acest caz, persoana păgubită are dreptul să atace decizia asiguratorului în instanță de judecată.

Corelând normele de drept material citate cu situația de fapt, Colegiul reține ca fiind întemeiată constatarea primei instanțe precum că reclamantul este în drept de a solicita despăgubirea de asigurare de la pârât, iar ultimul este obligat la plata acestei.

De altfel, acest aspect nu a fost negat nici de partea pârâtă, or, dezacordul pârâtului vizează doar valoarea sumei pretinse, în situația în care SAR „Moldcargo” SA a achitat reclamantului Alexandr Șadura suma de 132682,32 de lei cu titlu de despăgubire de asigurare prin ordinele de plată nr. 779 din 09 februarie 2018 și nr. 886 din 16 februarie 2018 (Vol.I, f.d.91-92).

Aici este de remarcat că între părți la 08 februarie 2018 a fost încheiat un acord privind stabilirea despăgubirii de asigurare în sumă de 132682,32 de lei, doar că la semnarea acordului Alexandr Șadura a indicat că nu este de acord cu suma, rezervându-și dreptul de a se adresa în instanță.

La acest capitol, Colegiul reține ca fiind justificată ipoteza primei instanțe precum că suma de 132682,32 de lei achitată cu titlu de despăgubire de asigurare este sub limita despăgubirii de asigurare.

Subsecvent, prima instanță corect a notat că valoarea pagubei real suportate ca urmare a producerii accidentului rutier din 13 decembrie 2017 depășește 75% din valoarea autovehiculului la data producerii accidentului rutier, fiind calificată ca o daună totală.

Daună totală, în sensul Legii nr.414/2006, reprezintă distrugerea sau avariarea autovehiculului în măsura în care recondiționarea sau înlocuirea părților componente și a pieselor avariate nu mai este posibilă ori în care valoarea pagubei real suportate depășește 75% din valoarea autovehiculului la data producerii accidentului.

Cu referire la poziția instanței de apel precum că automobilul putea fi reparat, Colegiul notează că actele întocmite de unitatea de specialitate, precum și raportul întocmit de către Centrul Național de Expertize Judiciare atestă un prejudiciu cauzat care depășește 75% din valoarea autovehiculului la data producerii accidentului rutier.

Alegația instanței de apel precum că nu s-a luat în considerare că expertul judiciar a indicat costul estimativ al reparației de restabilire integrală este irelevantă, în situația în care expertul punctat despre faptul că recondiționarea automobilului nu este rațională, având în vedere valoarea acestui la data producerii accidentului rutier, valoarea prejudiciului cauzat, precum și valoarea rămasă.

De altfel, instanța de apel reținând valoarea despăgubirii de asigurare determinată conform raportului de evaluare întocmit de SRL „Cass Expert Optim”, concomitent punctând despre faptul că părțile litigante au convenit că evaluarea prejudiciului va fi efectuată de către SRL „Cass Expert Optim”, a eludat faptul că reclamantul și-a exprimat dezacordul cu valoarea despăgubirii achitate de către SAR

„Moldcargo” SA. Or, SAR „Moldcargo” SA a achitat lui Alexandr Șadura despăgubirea de asigurare rezultând din valoarea prejudiciului stabilită de către SRL „Cass Expert Optim”. Drept urmare, reclamantul și-a rezervat dreptul de a contesta. Mai mult, reclamantul în justificarea pretențiilor sale, precum și circumstanțelor invocate a prezentat probe referitor la despăgubirea de asigurare pretinsă, ceea ce denotă că, odată ce a acceptat ca evaluarea prejudiciului să fie efectuată de către SRL „Cass Expert Optim”, nu exclude apelarea la alte unități de specialitate pentru evaluarea prejudiciului cauzat. De altfel, în cadrul procesului de judecată la fel a fost numită o expertiză în acest sens, împrejurare reliefată *supra*.

În atare circumstanțe, Colegiul conchide că motivarea instanței de apel la acest capitol este bazată pe o apreciere unilaterală a probelor și contrară prevederilor art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, care statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Deși, instanța de apel citează textul legii procesuale referitor la aprecierea probelor, însă se referă doar la raportul de expertiză întocmit de Centrul Național de Expertize Judiciare, precum și admite contradicții în constatările sale.

Comportă relevanță și faptul că instanța de apel nici nu a supus aprecierii raportul de evaluare întocmit de către SRL „Exauto-Plus” prin prisma pertinentei și admisibilității acestui, având în vedere că reclamantul l-a prezentat în confirmarea și susținerea pretențiilor sale referitor la valoarea prejudiciului pretins.

În conformitate cu art. 130 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Colegiul notează că instanța de apel admite contradicții în constatările sale, deși, raportul întocmit de Centrul Național de Expertize Judiciare atestă că valoarea prejudiciului este mai mare în comparație cu valoarea prejudiciului stabilit prin raportul întocmit de către SRL „Cass Expert Optim”, în final, instanța de apel afirmă contrariul (Vol.I, f.d.223).

Implicit, instanța de apel în concluziile sale s-a axat pe raportul întocmit de către SRL „Cass Expert Optim”, reținându-l ca fiind întocmit conform prevederilor Legii nr.414/2006, care și reflectă o valoare mai mică a prejudiciului în comparație cu prejudiciul stabilit prin raportul întocmit de Centrul Național de Expertize Judiciare și raportul efectuat de SRL „Exauto-Plus”.

Adițional, Colegiul relevă că raportul întocmit de SRL „Cass Expert Optim” prin valoarea prejudiciului determinat, în esență, arată la reparația automobilului avariat, însă circumstanțele conturate *supra* atestă contrariul, având în vedere stabilirea unei daune totale.

În altă ordine de idei, Colegiul învederează că în virtutea art. 23 alin.(1) lit.b) din Legea nr.414/2006, amintit *supra*, despăgubirea pentru avarierea sau distrugerea autovehiculului nu poate depăși diferența dintre valoarea autovehiculului la data producerii accidentului și valoarea rămasă.

Totodată, din perspectiva art. 23 alin.(1¹) din Legea nr.414/2006, în cazul daunei totale, valorile menționate la alin.(1) lit.b) sunt confirmate prin actul de

evaluare întocmit de expertul independent sau unitatea de specialitate, acceptate de părți, ori, în cazul valorificării integrale a autovehiculului, sunt stabilite conform ofertei de achiziții a unității de specialitate sau a persoanei fizice, aleasă prin concursul ofertelor de prețuri.

În context, Colegiul reține că prima instanță stabilind valoarea rămasă a automobilului „Skoda Octavia”, număr de înmatriculare XXXXX, a luat în considerare constatările efectuate de către SRL „Exauto-Plus”, în baza raportului de evaluare a pagubei nr. 182/01A din 26 ianuarie 2018, prezentat de partea reclamantă, în care se identifică că valoarea rămasă constituie suma de 108769,67 de lei (Vol.I, f.d.27-32). Probe care să combată această constatare, de către partea oponentă nu au fost prezentate.

Mai mult, din textul prevederilor art. 23 alin. (9) din Legea nr. 414/2006, reținute de instanța de apel la caz, se deduce, chiar din debutul acestei dispoziții legale, că aceste reglementări se iau în considerare la evaluarea pagubelor atunci când este necesară înlocuirea părților componente și a pieselor, adică urmează a fi reparat automobilul, însă, la caz, prima instanță întemeiat a conchis existența unei daune totale, având în vedere că valoarea prejudiciului depășește 75% din valoarea autovehiculului la data producerii accidentului.

Respectiv aplicabilitatea prevederilor art. 23 alin.(11) al Legii nr. 414/2006 invocată de instanța de apel, la caz nu poate fi reținută, în situația în care aceste stipulări se referă la reparația sau înlocuirii părților componente și pieselor avariate, însă la caz a fost stabilită o daună totală, iar în cazul daunei totale recondiționarea sau înlocuirea părților componente și a pieselor avariate nu mai este posibilă.

În această succesiune logică, având în vedere reglementările legale privind stabilirea despăgubirilor de asigurare, limitele acestor, Colegiul apreciază ca fiind întemeiată soluția primei instanțe privind încasarea de la SAR „Moldcargo” SA în beneficiul lui Alexandr Șadura suma de 75919, 84 de lei cu titlu de despăgubire de asigurare. Or, prin ordinele de plată nr. 779 din 09 februarie 2018 și nr. 886 din 16 februarie 2018, SAR „Moldcargo” SA a achitat deja reclamantului suma de 132682,32 de lei.

Cu referire la cheltuielile de judecată, Colegiul apreciază ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe privind obligarea pârâtului la compensarea cheltuielilor de judecată suportate de către reclamant. Or, art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede că instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului-proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Art. 82 Cod de procedură civilă statuează că cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

În sensul art. 90 alin. (1) lit.g) Cod de procedură civilă din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de efectuare a expertizei.

În temeiul art. 96 alin. (1), (1¹) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Corelând normele de drept citate cu înscrisurile ce justifică suportarea cheltuielilor de judecată pentru taxa de stat la înaintarea acțiunii în sumă de 2277,59 de lei, conform ordinului de încasare a numerarului nr.2E55-T000 din 19 februarie 2018 (Vol.I, f.d.3), cheltuielile pentru efectuarea expertizei în sumă de 4200,00 de lei, prin ordinul de încasare a numerarului nr. UN5Q-0100 din 22 septembrie 2018 (Vol.I, f.d.126), cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 7900 de lei, achitate avocatului Mihail Eșanu conform bonului de plată seria PL nr.807666 din 17 februarie 2018 (Vol.I, f.d.5), care l-a reprezentat pe reclamant în judecată, în baza mandatului avocațial seria MA nr.1182050 din 17 februarie 2018 (Vol.I, f.d.4), Colegiul conchide că prima instanță întemeiat a încasat cheltuielile de judecată de la SAR „Moldcargo” SA în beneficiul lui Alexandr Șadura. Or, acțiunea înaintată de ultimul împotriva SAR „Moldcargo” SA a fost admisă.

În ceea ce vizează cheltuielile de asistență juridică, Colegiul accentuează că la încasarea acestor, prima instanța a luat în considerare caracterul real, necesar și rezonabil în raport cu lucrul efectuat de către avocatul reclamantului la caz.

Alte argumente invocate de recurent sunt irelevante, deoarece alegerile esențiale soluționării corecte ale litigiului au fost apreciate în raport cu normele de drept aplicabile litigiului dedus judecării corelate cu circumstanțele cauzei și suportul probatoriu prezentat în acest sens.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat, va casa decizia instanței de apel și va menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. f), alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Alexandr Șadura.

Se casează decizia din 26 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 02 august 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandr Șadura împotriva Societății de Asigurări-Reasigurări „Moldcargo” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Fiodor Salin cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Galina Stratulat